
ADVIES

Tweejaarlijks verslag 2018-2019 over Bestaansonzekerheid, Armoede en Sociale uitsluiting

---

Aanvrager

Minister Alain Maron

Aanvraag ontvangen op

31 juli 2020

Aanvraag behandeld door

Commissie Diversiteit - Gelijkheid van Kansen –
Armoede, Commissie Economie –
Werkgelegenheid – Financiën – Fiscaliteit en
Commissie Leefmilieu

Advies uitgebracht door de plenaire zitting op

17 september 2020

Vooraf

Deze adviesaanvraag betreffende het Verslag 2018-2019 over Bestaansonzekerheid, Armoede en Sociale uitsluiting past in het kader van de uitvoering van artikel 4, §2 van het Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de continuïteit van het beleid inzake armoedebestrijding dat op 5 mei 1998 werd ondertekend. Dit artikel bepaalt dat « *de Federale Regering het Verslag binnen de maand na ontvangst bezorgt aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven die op hun beurt binnen de maand advies uitbrengen, namelijk over de gebieden die tot hun taken behoren. De Gemeenschappen en Gewesten vragen eveneens advies aan hun adviesorganen die op dit vlak bevoegd zijn volgens dezelfde procedure* ».

Sedert 2005 heeft Brupartners over zeven van de tweejaarlijkse Verslagen adviezen uitgebracht.

Op 24 februari 2005 bracht Brupartners voor de eerste keer een advies uit over het **tweede** tweejaarlijks Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting van december 2003, « *In dialoog* » genaamd. Op 18 mei 2006 bracht Brupartners zijn advies uit over het **derde** tweejaarlijks Verslag van december 2005, « *Armoede uitbannen. Een Verslag over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting en de ongelijke toegang tot de rechten* ». Op 3 november 2008 bracht hij een advies uit over het **vierde** tweejaarlijks Verslag. Dit Verslag had als titel : « *Strijd tegen armoede : Evoluties en perspectieven. Een bijdrage aan het politiek debat en de politieke actie* ». Op 17 februari 2011 bracht Brupartners een advies uit over het **vijfde** tweejaarlijks Verslag. Op 19 april 2012 formuleerde hij een advies over het **zesde** tweejaarlijks Verslag dat voornamelijk betrekking had op het recht op wonen en de toekomstperspectieven van jongeren. Hij heeft een advies uitgebracht over het **zevende** tweejaarlijks Verslag 2012-2013, gewijd aan de bijdrage tot het politieke debat en de politieke actie. Op 17 mei 2018 heeft Brupartners een advies over het **negende** tweejaarlijks Verslag 2016-2017 betreffende Burgerschap en Armoede uitgebracht.

Brupartners wordt eveneens regelmatig om advies verzocht door het Brussels Observatorium voor Gezondheid en Welzijn wat de Armoederapporten en de Brusselse Plannen inzake armoedebestrijding betreft.

Dit **tiende** Verslag, getiteld « *Duurzaamheid en armoede* », weerspiegelt de expliciete wil van mensen die in armoede leven en hun verenigingen om hun plaats in het debat over de toekomst van hun planeet en die van hun kinderen op te eisen. De boodschap van dit Verslag is dat de strijd tegen de armoede even dringend is als de milieuvraagstukken en dat er structurele maatregelen moeten worden genomen.

Tijdens het raadplegingsproces ter opstelling van dit Verslag werd vastgesteld dat enerzijds mensen die in armoede leven, vaak uit noodzaak of gedwongen keuze, leven op een manier die hun ecologische voetafdruk verkleint, en dat anderzijds de klimaat- en milieuveranderingen de bestaande ongelijkheden sterk benadrukken. Zij zijn vaak de eersten die de gevolgen van de klimaat- en milieuverandering ondervinden, zonder dat zij de hefboomen hebben om zich daartegen te beschermen (bijvoorbeeld leven in woningen van slechte kwaliteit met lage energieprestaties, terwijl zij niet genieten van maatregelen om het energieverbruik te verminderen, moeilijkheden om toegang te krijgen tot gemeenschappelijke moestuinen, ...). Tegelijkertijd genieten zij niet of nauwelijks van een op duurzaamheid gericht beleid : duurzaamheid betekent het bestrijden van deze ongelijkheden.

Advies

1. Algemene beschouwingen

Brupartners wenst nogmaals de kwaliteit van de werkzaamheden van de auteurs van het Verslag en van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting te benadrukken, evenals de duidelijkheid van de bewoordingen waardoor het Verslag voor iedereen begrijpelijk is.

Brupartners prijst de grote volledigheid van het werk dat door het Steunpunt met de hulp van talrijke actoren is verricht.

In dit verband wil **Brupartners** het concept van de « gedeelde prioriteiten » in het kader van de Strategie Go4Brussels 2030 delen, waardoor **Brupartners** in een zeer vroeg stadium bij het beleidsontwikkelingsproces kan worden betrokken en aan de verschillende stadia van de uitvoering, de opvolging en de evaluatie kan deelnemen. De gedeelde prioriteiten hebben aanzienlijk bijgedragen tot de positieve ontwikkeling van de economische en sociale dialoog in Brussel en hebben hun waarde op vele gebieden bewezen. Bij het opstellen van de Verslagen zou het Steunpunt gebruik kunnen maken van deze methodologie om de betrokkenen zo vroeg mogelijk bij de aanbevelingen te betrekken.

Brupartners onderschrijft de belangrijkste bevinding van het Verslag dat de maatschappelijke veranderingen en het gekruist beleid in de verschillende thema's leiden tot ongelijkheden die nog groter worden voor personen in kwetsbare of bestaansonzekere situaties.

Brupartners herinnert er echter aan dat armoede geen fataliteit is en ook het resultaat is van beleidskeuzes. Daarom moet ook de nadruk worden gelegd op het beleid voor de verdeling van rijkdommen, met name door middel van een sterke sociale zekerheid, sociale minima en lonen die het toelaten om fatsoenlijk te leven, een tewerkstellingsbeleid dat werkonzekerheid bestrijdt, het aanbieden van opleidingen voor de beroepen van morgen, evenals kwaliteitsvolle openbare en collectieve diensten die voor iedereen toegankelijk zijn.

Brupartners vraagt om verduidelijkingen betreffende het concept van « duurzaamheid » zelf. Enerzijds betekent duurzaamheid het bestrijden van deze ongelijkheden. Zoals in het Verslag wordt aangegeven, worden personen die al kwetsbaar zijn en in armoede en bestaansonzekere situaties leven, bij de invoering van maatregelen in verband met klimaat- en de milieuveranderingen met permanente ongelijkheden geconfronteerd. Moet duurzaamheid anderzijds vanuit een sociaaleconomisch of vanuit een milieuperspectief worden opgevat ?

Brupartners vraagt een bijwerking van het tweejaarlijks Verslag, waarbij rekening wordt gehouden met de nieuwe realiteit als gevolg van de Covid-19-crisis. Het armoedecijfer is immers gestegen en verschillende studies tonen aan dat dit cijfer niet alleen stijgt bij kwetsbare groepen, maar ook bij groepen waar het niet werd verwacht.

Daarom vraagt **Brupartners** een analyse en statistieken met cijfers om de aanbevelingen met de realiteit op het terrein te laten overeenstemmen en om de alarmbel voor de herstelmaatregelen te luiden. Op het gewestelijk niveau moet er rekening worden gehouden met de specifieke kenmerken van Brussel en moet een gender- en sectorale analyse worden verricht. Hij benadrukt dat er, met name

in functie van de sectoren, passende antwoorden op specifieke situaties en realiteiten moeten worden gegeven.

1.1 Focus op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brupartners neemt er akte van dat het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting zijn Armoedebaremeters op bestaande indicatoren op het nationaal en gewestelijk niveau baseert. De statistische elementen die in het tweejaarlijks Verslag worden vermeld, vloeien aldus voort uit de analyse van onder meer de indicatoren die terug te vinden zijn in het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting, in de verschillende instrumenten van de Studiedienst van de Vlaamse Regering of in deze van het 'Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique'. Er wordt ook rekening gehouden met de statistieken van de OCMW's, het Rijksregister of de Kruispuntbank voor Sociale Zekerheid. Om de situatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bepalen, worden ten slotte vooral de gegevens van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad onderzocht¹.

Brupartners laat weten dat er ook statistieken over de sociaaleconomische situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikbaar zijn bij view.brussels², het BISA en het gendergegevensportaal « gender.brussels ». Tevens verwijst hij naar de rapporten die UNIA en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen hebben gepubliceerd.

Brupartners juicht het toe dat zowel nationale als gewestelijke aspecten in aanmerking worden genomen. De armoedesituatie in het Brussels Gewest is echter in veel opzichten specifiek. Als voorbeeld geven we het grote aandeel van « nieuwkomers », hoge jeugdwerkloosheid, sociale en sociaal-ruimtelijke ongelijkheden, kinderarmoede, de aanwezigheid van veel eenoudergezinnen en een rijke stad en arme inwoners. **Brupartners** dringt er daarom op aan dat het volgende Verslag over Bestaansonzekerheid, Armoede en Sociale uitsluiting :

- alle Brusselse partners bij het Verslag zou betrekken (beleidsmakers, sociale partners, organisaties die de burgermaatschappij vertegenwoordigen, ...);
- een actieve deelname van alle beoogde groepen zou bieden (personen van vreemde origine, jongeren, nieuwkomers, ...);
- een specifiek Brussels evenement zou voorzien (naar het voorbeeld van wat er voor dit Verslag in Eupen werd gedaan).

1.2 Bepaalde doelgroepen in aanmerking nemen

Brupartners betreurt het opnieuw dat er in het Verslag geen genderanalyse is gemaakt. Hij stelt voor om er een specifiek genderhoofdstuk in op te nemen. Hij herinnert aan de verplichtingen op dit gebied in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die bij de ordonnantie van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn ingevoerd.

¹ https://www.ccc-ggc.brussels/sites/default/files/documents/graphics/rapport-pauvrete/barometre-welzijnsbarometer/welzijnsbarometer_2019_3tma.pdf

² <https://www.actiris.brussels/fr/citoyens/analyses/>

In het algemeen vraagt **Brupartners** om ook de verschillende kwetsbare groepen en hun Brusselse specifieke kenmerken in aanmerking te nemen en te identificeren: eenoudergezinnen (ter herinnering, meestal vrouwen), mensen met een handicap, de NEETS, ...

Ten aanzien van de Covid-19-crisis benadrukt **Brupartners** dat het belangrijk is om zich te richten tot de groepen die in het bijzonder door bestaansonzekerheid worden getroffen, met name de mensen zonder papieren.

Brupartners benadrukt het feit dat het armoedecijfer tijdens de Covid-19-crisis aanzienlijk is gestegen. Personen die al in armoede leefden en gezinnen in bestaansonzekerheid bevinden zich nog meer dan vroeger in armoede en werknemers of personen uit de « middenklasse » bevinden zich nu onder de armoedegrens. Er moet worden voor gezorgd dat er rekening wordt gehouden met alle groepen die door de Covid-19-crisis werden getroffen.

1.3 Evaluatie

Brupartners neemt akte van de opvolgingsprocedure die is voorzien in artikel 4 van het Samenwerkingsakkoord van 5 mei 1998 tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestending van het armoedebeleid. Deze voorziet enerzijds in de overhandiging van het Verslag aan de Regeringen van de Gemeenschappen en de Gewesten, en anderzijds in het feit dat alle ondertekenende partijen zich ertoe verbinden een debat te houden over de inhoud van het Verslag en van de adviezen, en inzonderheid over de aanbevelingen en voorstellen van het Verslag.

Brupartners betreurt het echter dat elk tweejaarlijks Verslag lijkt los te staan van de vorige rapporten. Hij vindt het noodzakelijk om de effecten van de in eerdere Verslagen geformuleerde aanbevelingen te evalueren en om er rekening mee te houden bij de opstelling van het volgende Verslag. Een dergelijke evaluatie zou de continuïteit van dit proces waarborgen.

1.4 Transversale thema's

Responsabilisering

Brupartners sluit zich aan bij de vaststelling (op pagina 57) met betrekking tot de de-institutionalisering van de gezondheidszorg, die belangrijke gevolgen voor de mensen kan hebben. Niet iedereen kan zich makkelijk verplaatsen, heeft een uitgebreid en sterk sociaal netwerk of leeft in omstandigheden die gunstig zijn om gezond te leven.

Brupartners herinnert aan de plicht om de toegang tot de gezondheidszorg voor iedereen te waarborgen. De vrees bij een de-institutionalisering is dat de verantwoordelijkheid naar de mensen zelf wordt verlegd. Zij zouden hun eigen zorg moeten organiseren, uiteraard ten aanzien van hun beperkte autonomie en actieradius als gevolg van hun sociaaleconomische situatie.

Met 150.000 meer inwoners in 2040³ in het Brussels Gewest en gelet op het groeiende aantal mensen dat in Brussel in bestaansonzekerheid leeft⁴, zullen de maatschappelijke behoeften noodzakelijkerwijs nog toenemen. **Brupartners** benadrukt dan ook het belang om een middellange- en langetermijnplanning van de bijstand aan personen en de zorg op te maken⁵, om het aanbod aan

³ Federaal Planbureau, « Jaarlijkse bevolkingsevolutie 2018-2070 » (Tabel 1.6.1.1), 2018.

⁴ Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad : Samenvatting van het Brussels Armoederapport, 2017.

⁵ Opgenomen als beleidswerf in de Strategie GO4Brussels 2030, evenals in de Algemene beleidsverklaring van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

diensten te vergroten en aan te passen aan de groei en de toenemende complexiteit van de behoeften van een steeds onzekerder en diverser wordende bevolking. Daarom is het van essentieel belang dat de toegang tot diensten van dezelfde kwaliteit voor alle burgers, ongeacht hun financiële draagkracht, door middel van een passende tarifiering wordt versterkt. Deze versterking moet gebeuren door de doelgroepen te informeren met behulp van aangepaste instrumenten (zie het onderstaande punt over digitalisering), met name door gebruik te maken van eerstelijnsdiensten en door contactpunten of unieke lijnen op te zetten.

Digitalisering

Digitalisering wordt regelmatig voorgesteld als een bron van nieuwe oplossingen om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en om zo de markt (voor zowel goederen als diensten) te rationaliseren. **Brupartners** benadrukt echter dat digitalisering op zich geen antwoord is op situaties van armoede en bestaansonzekerheid.

Brupartners geeft aan dat de Covid-19-crisis de digitale onzekerheid op de voorgrond plaatst. Deze isoleert en verzwakt mensen die economisch werkloos zijn en die geen toegang hebben tot het internet, om financiële redenen of door een gebrek aan beheersing van de digitale instrumenten.

Brupartners wil het verband leggen tussen digitale onzekerheid en het niet opnemen van rechten (non take-up). Door een gebrek of het ontbreken van toegang tot informatie via het internet of digitale instrumenten verkrijgen sommigen immers niet de openbare prestaties en diensten waar ze recht op hebben. In digitale onzekerheid blijven sociale ongelijkheden bestaan.

Hoewel **Brupartners** absoluut niet ontkent dat digitalisering een oplossing kan zijn voor duurzamere samenlevingen, dringt hij er tegelijkertijd op aan dat er oplossingen zouden worden gevonden om de impact van deze digitale oplossingen op armoedesituaties te beperken. **Brupartners** formuleert in dit verband de volgende voorstellen :

- De burgers digitale basisdiensten aanbieden (bijv. een « @belgium.be »-adres voor alle Belgische ingezetenen) ;
- Het « traditionele » dienstenaanbod (loketten, aanplakborden, ...) in stand houden, naast oplossingen die het mogelijk moeten maken om de toegang tot digitale oplossingen voor meer kwetsbare groepen te ontwikkelen (opleiding, ondersteuning van openbare digitale ruimten, ondersteuning van ketens voor tweedehandse elektronische apparatuur, computerlessen in het onderwijs, ...) ;
- Ervoor zorgen dat digitale aanbiedingen via gratis software toegankelijk zijn ;
- Tools die door de gemeenten zijn opgezet om te communiceren via sms, WhatsApp of via de gemeentebladen die voor iedereen toegankelijk zijn.

In het proces van digitalisering benadrukt **Brupartners** ook het belang van het vraagstuk van de alfabetisering, dat niet kan worden uitgesloten. Dit aspect kan inderdaad niet worden geminimaliseerd ten aanzien van de evolutie van de maatschappij en de noodzaak om in « sociale netwerken » te leven. Temeer gezien de specifieke Brusselse realiteit vraagt hij zich af hoe deze personen, die toch al kwetsbaar zijn, toegang zullen krijgen tot alle kennis en informatie om hun sociale en politieke rechten uit te oefenen.

Brupartners wijst op de essentiële ondersteuning en de acties van de alfabetiseringsorganisaties die werkzaam zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Lire et Ecrire Bruxelles, Brusselleer - Centrum

Basiseducatie Brussel, ...). Alfabetisering maakt het mogelijk een taal te leren, maar maakt het ook mogelijk de nodige instrumenten te verwerven om toegang tot autonomie en burgerschap te krijgen.

Tot slot dringt **Brupartners** in het kader van digitaliseringsprojecten en -plannen erop aan dat operatoren en ondernemingen zouden nadenken over de mogelijkheid om in hun budgetten rekening te houden met personen die geen toegang hebben tot digitale kennis of tools (computerlokalen, begeleiding, ...).

Privatiseringen

Brupartners stelt vast dat de privatisering van diensten van openbaar nut een risico inhoudt voor de rechten van mensen die in armoede leven, met name wat hun toegankelijkheid betreft. Hij roept op tot bijzondere waakzaamheid wanneer er privatiseringen van essentiële of zelfs vitale diensten (energie, water, ...) worden overwogen. In dit verband is **Brupartners** van mening dat de bepaalde diensten van openbaar nut het voorwerp van een universele dienstverlening moeten blijven uitmaken, om zo de toegankelijkheid ervan te waarborgen. Zonder dat deze lijst uitputtend is, dringt hij erop aan dat de volgende gebieden binnen de schoot van de openbare sector zouden blijven :

- Beheer van de openbare en groene ruimten ;
- Watersector ;
- Gezondheidszorg ;
- Openbaar vervoer ;
- ...

Flexibilisering

Vandaag wordt van personen op de arbeidsmarkt steeds meer verwacht dat zij flexibeler zijn en zich ontwikkelen in de richting van een meer gedigitaliseerde en gerobotiseerde werkplek, wat automatisch gevolgen heeft voor de arbeidsomstandigheden. **Brupartners** benadrukt de moeilijkheden die al voor personen die in armoede leven op de arbeidsmarkt bestaan, waar velen geen andere keuze hebben dan flexibele en onzekere banen te aanvaarden.

Daarnaast kan de opkomst van nieuwe atypische banen (bijv. de Deliveroo- of Uber-platformen) een verdere uitdaging zijn voor mensen die in armoede leven. Deze nieuwe banen werpen immers de vraag op inzake de toegankelijkheid ervan voor dit publiek en inzake de waarborging van de rechten op sociale zekerheid.

Wat de digitalisering betreft, is de gewaarborgde digitale toegang een echte uitdaging. **Brupartners** vestigt meer in het bijzonder de aandacht op de technologische omschakeling die niet voor iedereen toegankelijk is, en in het bijzonder voor de laagst geschoolden en diegenen die in armoede leven.

1.5 De Covid-19-crisis

Brupartners benadrukt dat het belangrijk is om de lessen te trekken die dit tweejaarlijks Verslag voor het beheer van het huidige coronaviruscrisis en in de periode na de crisis naar voren zou kunnen brengen. Hij dringt erop aan dat de Brusselse Regering rekening zou houden met alle aanbevelingen van dit Verslag om de doelgroepen zo goed mogelijk in te sluiten en tegemoet te komen aan hun behoeften. Deze groepen zijn de eerste slachtoffers van de crisis en bevonden zich eerder al in een kwetsbare positie. Het gaat hierbij om de situatie van kwetsbare personen, personen die

geconfronteerd worden met de digitale kloof en langdurig zieken (bijv. bijstands- en ondersteuningsdiensten ontwikkelen, ...).

Brupartners dringt erop aan dat de maatregelen ter bescherming van de gezondheid die in het kader van de huidige pandemie met spoed werden genomen, zullen moeten worden geëvalueerd met het oog op mogelijke nieuwe pandemieën, met name met betrekking tot de meest kansarme ouderen en mensen die in extreme armoede leven (daklozen, mensen zonder papieren, asielzoekers, ...).

Daarnaast zal het nodig zijn om de effecten van deze gezondheids crisis op de armoede-indicatoren te evalueren. Het zal uiteraard van fundamenteel belang zijn om de « post-Covid »-situatie te analyseren van de groepen die al vóór de crisis in moeilijke situaties verkeerden, zoals eenoudergezinnen.

Brupartners dringt er echter op aan dat de gevolgen van deze crisis voor personen die niet als « kwetsbaar » werden beschouwd, ook zorgvuldig zouden worden gemeten. Daarom vindt **Brupartners** het absoluut noodzakelijk om de « armoedestatistieken » snel bij te werken.

2. Beschouwingen betreffende de aanbevelingen

Brupartners neemt akte van de 134 aanbevelingen in het Verslag. Hij is van mening dat het opportuun zou zijn om hieraan ernstig aandacht te besteden en om, voor zover mogelijk, gepaste antwoorden te bieden. Dit meer bepaald op basis van de opeenvolgende analyses van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, waaruit blijkt dat, ondanks de vaststelling van doelstellingen inzake armoedebestrijding, de situatie maar zeer langzaam evolueert (en zelfs achteruitgaat).

In het kader van dit advies heeft **Brupartners** besloten om zich uit te spreken over enerzijds de aanbevelingen die hij het belangrijkste vond, en over anderzijds deze die nuttig kunnen zijn voor de gewestelijke overheden.

2.1 Natuur en groene ruimten (p. 27)

1. De internationale engagementen voor de bescherming van de natuur respecteren, opdat iedereen op lange termijn van de natuur kan genieten.

Verstedelijking inperken en onbebouwde ruimte bewaren.

Brupartners vindt deze twee aanbevelingen bijzonder belangrijk voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hoewel het Gewest veel groene ruimten heeft, is de toegang tot de natuur er immers niet gelijk, omdat de inwoners van armere gemeenten moeilijker toegang hebben tot de natuur⁶. De toegankelijkheid van de groene ruimten moet de prioriteit zijn voor gemeenten die momenteel geen goede toegang hebben. In dit verband herinnert **Brupartners** eraan dat de eerste doelstelling van het natuurplan erin bestaat dat « *dat elke Brusselaar beschikt over een toegankelijke en gezellige groene ruimte van meer dan 1 hectare op minder dan 400 m afstand van zijn woning en over een groene ruimte van minder dan 1 hectare op minder dan 200 m* »⁷.

⁶ <https://dailyscience.brussels/nl/vub-onderzoek-bevestigt-arme-wijken-in-brussel-hebben-minder-groene-ruimte/27/09/2019/> ; <http://vubtoday.com/nl/content/brussel-een-groene-stad-maar-armste-bevolking-heeft-bepaalde-toegang-tot-hoogwaardig-groen> ; <https://www.co-nature.org/onderzoek>

⁷ https://document.environnement.brussels/opac_css/elecfile/Grondgebruik%206

Bovendien dringt **Brupartners** erop aan dat de Brusselaars toegang zouden hebben tot echte groene ruimten in plaats van tot « recreatiegebieden », die vaak gemineraliseerde ruimten zijn met eenvoudige voorzieningen (bomen die de ruimte afbakenen, « bovengrondse » planten, beboste elementen, ...). Hoewel **Brupartners** de voordelen van deze « recreatiegebieden » niet ontkent, is hij van mening dat de toegang tot deze gebieden niet verward mag worden met de toegang tot de natuur.

Brupartners vestigt meer in het bijzonder de aandacht op de situatie in de « arme halve maan », een gebied met een hoge bevolkingsconcentratie op een klein ruimte en waar er behoefte is aan de ontwikkeling van groene ruimten, recreatiegebieden voor jongeren, ...

Brupartners dringt er echter ook op aan dat er een evenwicht zou worden gewaarborgd tussen ruimten die bestemd zijn voor beschermde natuurgebieden en ruimten die de ontwikkeling van economische activiteiten mogelijk maken.

2. Openbare ruimten zodanig ontwerpen en inrichten dat ze toegankelijk zijn voor het publiek en ontmoetingsplaatsen worden die sociale cohesie versterken.

Brupartners is van mening dat, naast sociale cohesie, groene ruimten en meer in het bijzonder het beheer ervan een sector kan zijn die banen kan scheppen (met name voor laaggeschoolde werkzoekenden, om deze sector onder meer te promoten in het gebied van de sociaal-professionele inschakeling, enz.). Hij is daarom van mening dat de opleidingsbehoeften van werkzoekenden die zich naar een sector als de tuinbouw, bijenteelt of duurzame stadslandbouw zouden willen richten, moeten worden geobjectiveerd. Aangezien het Gewest ervoor heeft gekozen om pesticiden uit het beheer van de openbare ruimten te doen verdwijnen, hebben dergelijke sectoren een goed ontwikkelingspotentieel, wat de analyse van de opleidingsbehoeften nog noodzakelijker maakt.

Brupartners wijst erop dat het belangrijk is om Brusselse participatie-initiatieven inzake de inrichting van straten, moestuinbakken en composteringsgebieden per straat of per wijk aan te moedigen.

3. De plaats van de natuur in de inrichting van de publieke ruimte herwaarden en in het bijzonder investeren in de meest achtergestelde buurten.

Brupartners stelt voor om nieuwe praktijken te overwegen om het aanbod van groene ruimten uit te breiden. Zo stelt hij voor om over de aanleg van groene ruimten boven gebouwen na te denken als een manier om de « groene dekking » van het Gewest uit te breiden en te vergroten. Bovendien zou deze oplossing het mogelijk maken om de Brusselaars « lokale groene ruimten » te bieden, die geen verplaatsingen vereisen.

4. Systematisch vergroening integreren in elk bouw- of renovatieproject zowel van publieke gebouwen als van sociale huisvesting. Het bestaande (sociaal) woonpark vergroenen, door initiatieven voor groene gevels, daken, balkons en andere ruimten, mogelijk te maken en te ondersteunen.

Brupartners steunt deze aanbeveling in het bijzonder.

Brupartners herhaalt hier bovendien zijn opmerkingen die hij hierboven inzake de « recreatiegebieden » al heeft geformuleerd. Hij vraagt dat de inwoners zouden kunnen genieten van een aangename omgeving, die door de aanwezigheid van groene ruimten zal worden versterkt.

5. Verenigingen ondersteunen die sociale cohesie creëren en die mensen in armoede - zowel kinderen, jongeren als volwassenen - de kans geven zich met de natuur te verbinden.

Brupartners benadrukt dat er in het kader van de wijkcontracten al heel wat positieve ervaringen op dit gebied waren. Hij steunt deze aanbeveling dus heel in het bijzonder.

6. **Burgers informeren over het bestaan van en de toegang tot groene ruimten.**

In aansluiting op de eerste aanbeveling vraagt **Brupartners** om over het bestaan en de toegang tot groene ruimten te communiceren.

7. **Ervoor zorgen dat groene en publieke ruimten bereikbaar zijn met het openbaar vervoer.**

Brupartners dringt erop aan dat de maatregelen ter bevordering van de toegang tot groene ruimten in coördinatie met de actoren op het gebied van mobiliteit en ruimtelijke ordening zouden worden ontwikkeld. Bovendien moet er worden gezorgd voor een samenhang ervan met de gewestelijke plannen op het gebied van tewerkstelling/opleiding/onderwijs en met de maatregelen die een antwoord moeten bieden op de bevolkingsgroei en de huisvestingsuitdaging (GPDO, Good Move, Voetgangersplan, Parkeerplan, ...).

2.2 Energie (pp. 33/34)

De energietransitie ondersteunen

Sociale ondersteuning

Volgens **Brupartners** vraagt de sociaaleconomische realiteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om een (zo vroeg mogelijke) sociale ondersteuning, om de meest kwetsbare groepen te integreren in en te betrekken bij het energietransitieproces. Het zal ook van essentieel belang zijn om een ondersteuning te waarborgen voor werknemers van ondernemingen die negatieve gevolgen van de energietransitie ondervinden. Gelet op de verschillende vormen die een dergelijke ondersteuning zou kunnen aannemen (en met name de opleidingsbehoeften om beroepsomscholingen mogelijk te maken), dringt **Brupartners** erop aan dat de besprekingen hieromtrent zo snel mogelijk zouden worden aangevat.

Brupartners benadrukt dat het bepalen van een betekenisvolle sociale ondersteuning een uitdaging is die moet worden aangegaan om de energietransitie daadwerkelijk uit te voeren.

Brupartners dringt erop aan dat het begrip « kwetsbaar publiek » dat moet worden ondersteund, niet te beperkend zou zijn en ook diegenen zou insluiten die op lage loonniveaus werken en die momenteel vaak van de steunvoorzieningen zijn uitgesloten.

Tot slot is **Brupartners** van mening dat het belang van deze sociale ondersteuning bijzonder bepalend zal zijn om de renovatie van gebouwen in ons Gewest met veel huurders aan te moedigen.

Economische ondersteuning

Tevens is **Brupartners** van mening dat een versterking van de bestaande maatregelen ter ondersteuning van de energietransitie (EnergyPack, Label Ecodynamische Onderneming, ...) opportuun zou zijn, gelet op de versterking van de internationale doelstellingen op dit gebied.

Voorts herinnert **Brupartners** eraan dat hij erop aandringt dat deze maatregelen toegankelijk zouden zijn voor alle economische actoren, gezien de beoogde maatregelen op het gebied van energietransitie gevolgen zullen hebben voor de economie als geheel. Hij stelt echter voor om een bijzondere aandacht te besteden aan de situatie van actoren die meer moeilijkheden zouden kunnen hebben om te investeren (ZKO's/KMO's, social-profitsector, startups, ...).

Brupartners herinnert eraan dat er veel ondernemingen zijn die huurder zijn en dus weinig of geen controle hebben over de kwaliteit van de infrastructuur die zij gebruiken (met name op het gebied van energieprestaties). Hij dringt erop aan dat de steunmaatregelen of renovatiesteun voor huurders ook voor ondernemingen toegankelijk zouden zijn.

Ondersteuning van de groepen die negatieve gevolgen van de energietransitie ondervinden

Om de blokkeringen en weerstand te beperken die bij de uitvoering van de energietransitie zouden kunnen ontstaan, dringt **Brupartners** erop aan dat er middelen zouden worden ingezet voor de uitvoering van begeleidingsmaatregelen die specifiek gericht zijn op de groepen die negatieve gevolgen van de energietransitie ondervinden (bijv.: pomphouders in een maatschappij zonder diesel/benzine, leveranciers van fossiele brandstoffen, ...). Een beraadslaging over de reconversie van deze sectoren lijkt hem dringend noodzakelijk.

1. Sterk investeren in meer betaalbare en kwalitatieve woningen, zowel in de sociale als private huursector.

Brupartners herinnert eraan dat deze investering in de Gewestelijke beleidsverklaring staat ingeschreven. Hij had hierover voorstellen geformuleerd in zijn bijdrage⁸ inzake armoede en slechte huisvesting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitgebracht in het kader van katern 3 « De gekruiste blikken » van het toekomstig Brussels Armoedeverlag 2018.

Hierin drong **Brupartners** met name erop aan om een meer structureel antwoord op de tekortsituatie te bieden. Tevens komt het er ook op aan om het tempo van de productie van nieuwe woningen te versnellen, gericht op de segmenten met een tekort, en om de renovatie van oudere woningen voort te zetten. Bovendien benadrukt **Brupartners** dat, eens de woningen zijn gebouwd of beschikbaar zijn gesteld omdat ze gerenoveerd zijn, deze betaalbaar moeten zijn (d.w.z. dat de huurprijs in overeenstemming moet zijn met het inkomen van de betrokken groepen) voor alle Brusselaars, waarbij aandacht moet worden besteed aan de bevolkingscategorieën die wat de toegang tot huisvesting betreft als kwetsbaarder worden beschouwd.

2. Een sterke link leggen tussen het woonbeleid en het beleid voor rationeel energie- en watergebruik, met bijzondere aandacht voor huishoudens in armoede en bestaansonzekerheid.

Consumenten in een kwetsbare socio-economische positie extra ondersteunen in de zoektocht naar informatie over het energie-aanbod via lokale woonloketten, gewestelijke en federale informatiediensten, een Belgisch webportaal voor alle energiebronnen en water in de drie gewesten. Aandacht besteden aan problemen van (digitale) ongeletterdheid en blijven investeren in een gepersonaliseerde aanpak.

De participatie van mensen in armoede in collectieve initiatieven (burgerinitiatieven, coöperaties, ...) ondersteunen.

Brupartners vindt het opportuun om de strijd tegen energiearmoede te versterken, met name omwille van de slechte energieprestaties van zeer veel volkswoningen.

Brupartners is van mening dat deze strijd tegen energiearmoede moet voorzien in :

---

⁸ [A-2018-054-ESR](#)

- de handhaving van de specifieke maatregelen ter bescherming van de verbruikers in Brussel (sociale tarieven, contractverbrekingen enkel door een Vrederechter, beschermde klanten, ...);
- een afwijzing van budgetmeters;
- een energiebegeleiding door de sociale diensten;
- een efficiënt energiebeheer;
- een ondersteuning van de maatregelen die het moeten toelaten om het energieverbruik te verminderen;
- het bevorderen van gegroepeerde energieaankopen;
- energie-investeringen in sociale woningen en een context die eigenaars ertoe aanzet om te investeren in woningen die door huurders worden bewoond.

2.3 Water (p. 41)

1. Voorzien in een gratis waterkwaliteitstest.

Brupartners is van mening dat de uitvoering van deze analyse het geschikt moment zou kunnen zijn om te communiceren over het feit dat de kwaliteit van het leidingwater volledig geschikt is voor menselijke consumptie.

Brupartners vraagt om na te denken over de instrumenten die moeten worden ingezet om de meest kwetsbaren bewust te maken van en te sensibiliseren voor de waterproblematiek.

Brupartners vindt het opportuun om de strijd tegen waterarmoede te versterken.

2.4 Voeding en duurzame consumptie (p. 47)

Brupartners is van oordeel dat er participatieve initiatieven binnen wijken zouden kunnen worden ontwikkeld en aangemoedigd, zoals gedeelde moestuinen.

2.5 Gezondheidszorg (p. 58/59)

1. Voor iedereen een gezond leven in een gezonde omgeving mogelijk maken door - als onderdeel van de gecoördineerde strijd tegen sociale gezondheidsongelijkheden (health in all policies) - in te zetten op een kwaliteitsvolle, nabije en toegankelijke gezondheidszorg op maat van de patiënt zodat de continuïteit van de zorg verzekerd is.

Ingevolge de zesde Staatshervorming is de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) bevoegd geworden op het gebied van de volksgezondheid. In 2018 heeft zij het Brussels Gezondheidsplan opgesteld.

Brupartners is van mening dat het voor Brussel van cruciaal belang is geworden om een gezondheids- en bijstandsbeleid te voeren dat die naam waardig is. Het gezondheidsbeleid moet de verschillende determinanten van de gezondheid integreren: kwaliteit van tewerkstelling, kwaliteit en toegankelijkheid van huisvesting, kwaliteit en toegankelijkheid van collectieve diensten en voorzieningen, leefmilieu, leefwijzen, ... Hij voegt hieraan toe dat een volksgezondheidsbeleid meer is dan enkel een goed beleid inzake zorg en bijstand aan personen. Het Brussels Gezondheidsplan sluit aan op de hervorming van de ziekenhuissector, waartoe de federale Regering het initiatief heeft genomen (ambulante bocht, patiënten zoveel mogelijk thuishouden). Voor het welslagen van deze maatregelen is het belangrijk dat de ambulante zorg wordt ontwikkeld en geherfinancierd op voorwaarde dat er begeleidende maatregelen worden gewaarborgd, door onder meer ervoor te

zorgen dat alle patiënten die het ziekenhuis verlaten toegang hebben tot een voldoende aanbod van ambulante diensten, aanpassing van de woning van de patiënt, een prijsbeleid voor ambulante diensten dat aan het beschikbare inkomen van de patiënten is aangepast, ...

2. **Voldoende investeren in zorgpersoneel, zowel op de eerste als op de tweede lijn, opdat er voldoende, gekwalificeerde zorgverstrekkers zijn die de nodige tijd kunnen besteden aan de preventieve en curatieve zorg voor patiënten.**

Brupartners pleit ervoor om de tewerkstelling en opleiding van maatschappelijke en gezondheidswerkers te bevorderen en om de verslechtering van het economisch en sociaal statuut van deze maatschappelijke en gezondheidswerkers tegen te gaan.

Brupartners geeft aan dat de aanbeveling te zeer tot het medisch personeel beperkt is. Hij vraagt om te verduidelijken dat het hier om bijstands- en zorgpersoneel gaat (artsen, verplegend personeel, verpleegkundigen, psychosociaal assistenten, ...).

Tevens vraagt **Brupartners** om de link te leggen met de programmering van de sociale diensten, die in de Strategie Go4Brussels 2030 en in de Gewestelijke beleidsverklaring is ingeschreven.

2.6 Hoofdstuk 2- Werk (p. 66/67)

In dit hoofdstuk vraagt **Brupartners** een bijzondere aandacht voor het probleem van het groeiende aantal langdurig zieken. Zo wijst hij op de noodzaak om specifieke bijstands- en ondersteuningsdiensten voor deze doelgroep te ontwikkelen.

1. **Sociale bedingen toepassen binnen overheidsopdrachten, teneinde een deel van deze opdrachten voor de sociale economie voor te behouden.**

Brupartners wijst op de werkzaamheden binnen de Brupartners met betrekking tot het Vademecum⁹ van de omzendbrief van 19 juli 2018 betreffende de verplichting om sociale clausules op te nemen in de Brusselse overheidsopdrachten.

Brupartners wijst op het feit dat men moet voorkomen dat sociale clausules ertoe leiden dat vaste banen door gesubsidieerde tijdelijke banen worden vervangen (ACTIVA, Artikel 60, ...).

Brupartners vraagt om de regulering van de overheidsopdrachten te versterken en om met name een nieuwe wetgeving op het gebied van sociale clausules uit te werken.

2. **De transpositie van het « Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée »-initiatief in België onderzoeken, en de oorspronkelijke filosofie van het project behouden : alle actoren betrekken, met als doelstelling om exhaustief te zijn maar tegelijk het vrijwillig karakter te behouden ; de baten voor zowel de maatschappij als de betrokken personen onderzoeken.**

Brupartners heeft vragen bij de operationalisering van dit initiatief « Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée », dat in de Gewestelijke beleidsverklaring wordt aangekondigd.

Brupartners benadrukt dat de term « werkloze » zodanig moet worden gedefinieerd dat alle profielen (ruim publiek) worden gedekt, en meer bepaald diegenen die op zoek zijn naar werk maar die geen recht hebben op een werkloosheidsuitkering.

---

⁹ Vademecum bekrachtigd door de WG Sociale clausules van Brupartners op 3 februari 2020.

3. Investeren in een toegankelijke opvang voor kinderen tussen 0 en 3 jaar voor kwetsbare gezinnen om hun zoektocht naar werk te bevorderen.

Brupartners benadrukt het cruciale tekort aan toegankelijke en betaalbare opvangplaatsen, meer in het bijzonder voor werkzoekenden.

Brupartners herhaalt¹⁰ zijn verzoek om bijkomende kwaliteitsvolle opvangplaatsen tegen democratische prijzen te creëren. Daarbij moet rekening worden gehouden met de verschillende bestaande opvangbehoeften : in crèches, kinderdagverblijven, kinderbewaarplaatsen, diensten voor ouderen, gehandicaptenopvang, ziekenopvang, ziekenoppas, ...

4. Een statuut ontwikkelen zodat werknemers die werkzaam zijn in 'nieuwe' jobs behoorlijke socialezekerheidsrechten kunnen opbouwen.

Brupartners herinnert aan zijn advies¹¹ van 15 maart 2018 inzake het wetsontwerp betreffende het verenigingsleven, de occasionele diensten onder burgers en de collaboratieve economie (semi-agoraal statuut), opgenomen in het voorontwerp van wet betreffende de economische relance en de versterking van de sociale cohesie.

Brupartners erkent dat werknemers in atypische banen moeilijkheden hebben om eigen rechten op het gebied van sociale zekerheid te verwerven. Dit probleem doet zich in het bijzonder voor in het Brussels Gewest en bij werknemers die het slachtoffer zijn van meervoudige discriminatie (geslacht, origine, ...). Dit is vooral een federale aangelegenheid, maar **Brupartners** is het niet eens met de creatie van een « derde » statuut, dat eerder een sociaal dumping-effect voor alle werknemers zou hebben en dat de hele economie dreigt te destabiliseren. Oplossingen voor onderbescherming moeten worden gevonden via onderhandelde en overlegde omkaderingsmaatregelen op het niveau van de betrokken activiteitensectoren, die het mogelijk maken om arbeidsomstandigheden te waarborgen die in overeenstemming zijn met de bestaande normen. Het doel is om de situatie te verduidelijken van werknemers die zich in de grijze zone tussen werknemers en zelfstandigen bevinden, zonder een derde statuut te creëren.

2.7 Mobiliteit (p. 73)

1. De ruimtelijke ordening bekijken vanuit een duurzame mobiliteitsinvalshoek.

Om duurzaam te zijn, moet een mobiliteitsbeleid volgens **Brupartners** de volgende doelstellingen nastreven : de bereikbaarheid van de stad waarborgen en verbeteren, het logistieke vervoer vanuit milieuoogpunt optimaliseren, de levenskwaliteit in de stad verbeteren, het autoverkeer en de verontreiniging die het veroorzaakt verminderen (ten gunste van het openbaar vervoer en zachte vervoersmiddelen) en iedereen in staat stellen om zich in de stad te verplaatsen, ongeacht diens economische situatie.

2. Maatregelen bevorderen die erop gericht zijn het autogebruik terug te dringen zonder meer ongelijkheid te creëren.

Brupartners is van oordeel dat men, omkaderd door de sociale dialoog tussen de sociale partners en de openbare operatoren, het instrument van de bedrijfsvervoerplannen moet behouden en

¹⁰ [A-2012-048-ESR](#)

¹¹ [A-2018-023-ESR](#)

versterken, met name door de uitvoering van bedrijfsvervoerplannen per activiteitengebied, met name via de openbare operatoren, zoals Citydev.

Brupartners wijst ook op de noodzakelijke evolutie van het belastingstelsel, dat niet langer het bezit maar het gebruik van een voertuig belast, om zo een verandering in het verplaatsingsgedrag te stimuleren. Een dergelijke evolutie van het belastingstelsel moet uiteraard gepaard gaan met corrigerende sociale maatregelen en kan alleen in een interregionaal perspectief worden overwogen.

3. Het aanbod aan openbaar vervoer versterken.

Brupartners vindt het noodzakelijk om het aanbod en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer te verbeteren (frequentie, regelmaat, comfort, ...). In dit verband stelt hij met name voor om te voorzien in :

- een betere toegankelijkheid van de activiteiten- en tewerkstellingsgebieden in Brussel en in de rand, met een bijzondere aandacht voor atypische uurroosters ;
- de invoering van abonnementen tegen tarieven die in verhouding staan tot het inkomen van de werknemers ;
- een overeenkomst tussen de gewestelijke vervoersmaatschappijen (TEC, MIVB en De Lijn) voor een unieke tarifiering op het hele hoofdstedelijke grondgebied, gemoduleerd in functie van de zone ;
- een aansluiting van het tramnet « Brabantnet » van De Lijn rond Brussel op het tramnet van de MIVB ;
- een snelle implementatie van de al bestaande GEN-lijnen en een versnelling van de lopende bouwwerken ;
- een betere benutting van het bestaande intra-Brusselse spoorwegpotentieel, met name door het Brussels ExpresNet te promoten (tariefintegratie, opwaardering van de stations, betere communicatie, ...).

2.8 Hoofdstuk 3 - Effectiviteit van rechten (p. 82)

1. Verder onderzoeken van de oorzaken van non take-up van rechten.

Brupartners herinnert eraan dat hij op 19 april 2018 een initiatiefadvies¹² inzake het Brussels Armoederapport 2016 « Inzichten in non take-up van sociale rechten en in sociale onderbescherming in het Brussels Gewest » heeft uitgebracht.

In zijn advies wees **Brupartners** erop dat de onstandvastigheid van de levenstrajecten als een belangrijk element in het proces van non take-up van de rechten werd aangehaald, alsook op het belang om personen in hun traject(en) en per type beklede banen op te volgen.

Brupartners benadrukte dat heel wat personen aan deze monitorings ontsnappen, zoals de NEETS. In dat opzicht vroeg **Brupartners** dat het Observatorium voor de Werkgelegenheid en Opleiding een kwalitatieve, en niet alleen een kwantitatieve opvolging van groepen personen zou kunnen verrichten op basis van het model van de studie inzake de van werkloosheid uitgesloten werkzoekenden, waartoe Actiris onlangs de opdracht heeft gegeven.

Brupartners vraagt dat een automatisering van de rechten zou worden voorzien.

---

¹² [A-2018-032-ESR](#)

2.9 Hoofdstuk 3 - Een goed bestuur op lange termijn (p. 86)

1. Systematisch voorzien in een ex ante en ex post evaluatie bij beleidsmaatregelen rond hun mogelijke impact op armoede.

Brupartners wijst op de ordonnantie van 4 oktober 2018, die tot doel heeft de gelijkekansentest in te voeren. Dit instrument onderzoekt het effect van de beleidsmaatregelen aan de hand van enkele vragen met betrekking tot de volgende criteria : geslacht, handicap, etnische en culturele afkomst, seksuele geaardheid, genderidentiteit en -expressie en ook sociale afkomst en situatie.

In het kader van dit Rapport betreft **Brupartners** het dat er geen enkele evaluatie en opvolging van de gedane aanbevelingen wordt verricht.

2. Verder werken op de mogelijkheden van automatische toepassing van rechten, in zijn verschillende gradaties (pure automatisering, identificatie van mogelijk rechthebbenden, automatische actualisering van de situatie van de betrokkene, administratieve vereenvoudiging).

Brupartners steunt deze aanbeveling, die aansluit bij zijn aanbeveling over de non take-up van rechten in zijn initiatiefadvies¹³ van 19 april 2018 inzake het Brussels Armoederapport 2016 « Inzichten in non take-up van sociale rechten en in sociale onderbescherming in het Brussels Gewest ».

Brupartners herinnert eraan dat het voor hem van belang is dat de interveniënt op zoek gaat naar alle rechten waarop een gebruiker aanspraak kan maken, en niet alleen naar de rechten die deze laatste heeft gevraagd. Hij vraagt om een bijzondere aandacht aan gestandaardiseerde en volledige informatie van de interveniënten en de burgers te besteden.

Brupartners gaf in zijn advies ook aan dat de administratieve aanvraagprocedure zodanig moet worden uitgedacht dat ze alle prestaties dekt waarop de aanvrager aanspraak kan maken ten laste van de betrokken organisatie, zonder dat de aanvrager er uitdrukkelijk om moet verzoeken.

Voor het overige heeft **Brupartners** aangedrongen op de informatieve en adviserende taak die neerkomt op de organisaties voor openbare dienstverlening, en van sociale zekerheid in het bijzonder, alsook op de beschouwingen die hierboven werden geformuleerd over de noodzaak om organisaties ter beschikking te stellen van het publiek die in staat zijn om hen wegwijs te maken in de diverse instanties die hen kunnen helpen.

Tevens herhaalt **Brupartners** zijn tussenkomst betreffende het onderscheid tussen « alleenstaande » en « samenwonende ». De financiële gevolgen die hieruit voortvloeien, werken moeilijke situaties in de hand. Omwille van het voordeligere statuut van het bedrag als alleenstaande aarzelen armen om gezamenlijk te huren. Ze raken geïsoleerd en de solidariteit wordt gebroken, gezien ze elkaar niet kunnen helpen door eenzelfde woning te delen. Hij hecht een bijzonder belang aan de kwestie van het samenwonen en aan de problemen die eruit kunnen voortvloeien: hoe kwalificeert men samenwonenden ? Hoe staat het hiermee wanneer een persoon ten laste is ? Hij herhaalt het belang om rekening te houden met de overgangsmomenten, die veelvuldig kunnen zijn en die personen kwetsbaar maken.

---

¹³ [A-2018-032-ESR](#)

Daarom is **Brupartners** van mening dat de federale regelgeving zou moeten worden herzien, zodat samenwonenden zonder personen ten laste dezelfde uitkering en rechten als alleenstaanden zouden krijgen.

2.10 Hoofdstuk 3 - Beleid in dialoog (p. 103)

1. De kennis en levenservaring van alle burgers, ook van mensen in armoede, gebruiken om vorm te geven aan een rechtvaardig en duurzaam beleid, op alle beleidsniveaus.

Zoals aangegeven in de algemene beschouwingen is **Brupartners** van mening dat de methodologie, die in het kader van de gedeelde doelstellingen van de Strategie GO4Brussels 2030 wordt toegepast, de kansen zou kunnen vergroten om een rechtvaardig en duurzaam beleid te ontwikkelen.

*
*   *